

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 86/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 11. februára 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Vierou Žembovou, Československej armády 5, Brezno, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 59/2018 z 21. decembra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Dňa 27. marca 2019 bola Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie

svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 59/2018 z 21. decembra 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky je vedená pod sp. zn. Rvp 586/2019 a v súlade s čl. X bodom 5 písm. b) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi.

3. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu konaného 4. decembra 2019 na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3 písm. a) rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Rastislavom Kaššákom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Jana Baricová, predsedníčka senátu, Rastislav Kaššák a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

4. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresným súdom Zvolen (ďalej len „okresný súd“) bolo pod sp. zn. 14 C 144/2003 vedené konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré sa začalo na základe návrhu sťažovateľky proti odporcovi [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „odporca“). Okresný súd rozsudkom sp. zn. 14 C 144/2003 z 2. júla 2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co 343/2009 s právoplatnosťou 29. apríla 2010 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo sťažovateľky a odporcu.

5. Následne sťažovateľka podala návrh na obnovu konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov z dôvodu, že po právoplatnom skončení predmetného konania náhodou objavila dokumenty preukazujúce, že odporca podnikal aj na území Českej republiky, avšak príjmy z tejto podnikateľskej činnosti neboli predmetom vyporiadania ich bezpodielového spoluvlastníctva. Okresný súd uznesením sp. zn. 6 C 103/2013 z 8. októbra 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) návrh sťažovateľky na obnovu konania vedeného pod sp. zn. 14 C 144/2003 zamietol a sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy konania vo výške 491,75 €.

6. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 119/2016 z 23. júna 2016 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne. Súčasne sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť odporcovi trovy odvolacieho konania vo výške 71,58 €.

7. Proti uzneseniu krajského súdu sťažovateľka podala dovolanie, v ktorom namietala nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom aj krajským súdom. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol a vyslovil, že odporca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

8. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu a taktiež postupom okresného súdu a krajského súdu bolo porušené jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Argumentuje, že spolu s návrhom na obnovu konania predložila súdu dostatočné množstvo dôkazov odôvodňujúcich povolenie obnovy konania. Súčasne sťažovateľka v konaní vedenom okresným súdom aj krajským súdom navrhovala vykonanie aj ďalších dôkazov, avšak tieto vykonané neboli.

9. Sťažovateľka v tejto súvislosti zastáva názor, že *„úlohou súdu pri podaní akéhokoľvek návrhu je dostatočne a spoľahlivo zistiť skutkový stav, vyhodnotiť dôkazy, ktoré boli v konaní predložené, ako aj vykonať ďalšie dôkazy, ktoré boli navrhnuté. Navrhnuté dôkazy mali byť vykonané súdom, nakoľko som ich ja navrhovateľka sama*

nemohla, ani nevedela obstarat' vzhľadom na porušenie daňového resp. bankového tajomstva“.

10. Ďalej sťažovateľka uvádza, že okresný súd pri rozhodovaní o jej návrhu na povolenie obnovy konania nepostupoval v súlade so zákonom č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), porušil § 1 a § 120 OSP a nesprávne vyhodnotil sťažovateľkou predložené dôkazy. Žiadala, aby si ústavný súd vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 14 C 144/2003 a sp. zn. 6 C 103/2013 a aby prihliadol na jej právnu a skutkovú argumentáciu použitú v konaní vedenom okresným súdom, krajským súdom a tiež najvyšším súdom.

11. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] upravené v článku 46 Ústavy SR postupom Najvyššieho súdu SR č. k. 2 Cdo 59/2018 zo dňa 21.12.2018, ktorý odmietol dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 16 Co 119/2016 zo dňa 23.6.2016 porušené bolo.

II. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 2 Cdo 59/2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

12. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

14. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

15. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

16. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu na začatie konania pritom možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konania (I. ÚS 66/98, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 136/05, I. ÚS 453/2011). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, I. ÚS 165/2015).

18. Ústavný súd považuje za nevyhnutné poukázať aj na to, že návrh na rozhodnutie (petit) v ústavnej sťažnosti nie je určitý. Sťažovateľka v petite nešpecifikovala konkrétny odsek namietaného čl. 46 ústavy, avšak vychádzajúc z celkového obsahu ústavnej sťažnosti možno konštatovať, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Na základe toho ústavný súd ustálil predmet tohto konania tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto uznesenia.

19. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

III.

Právne posúdenie ústavným súdom

20. Sťažovateľka sa podanou ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia jej základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“).

21. Prv ako ústavný súd pristúpi k posúdeniu podstatnej sťažnostnej argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti, považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu

ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

22. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka označila v ústavnej sťažnosti za porušovateľa jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy len najvyšší súd a súčasne aj v petite ústavnej sťažnosti sa domáha vyslovenia porušenia označeného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu, avšak podstatná sťažnostná argumentácia sťažovateľky smeruje proti rozhodnutiam okresného súdu a krajského súdu a ich postupu v konaní. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sa sťažovateľka v dôvodoch ústavnej sťažnosti obmedzila len na konštatovanie, že „... *odmietnutím dovolania...*“ bolo porušené jej právo na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 46 ods. 1 ústavy.

23. Vzhľadom na viazanosť petitom ústavnej sťažnosti podľa § 45 zákona o ústavnom súde (okrem prípadov stanovených v zákone o ústavnom súde, o aký však v posudzovanej veci nejde) sa ústavný súd zameril na posúdenie, či napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré sťažovateľka navrhuje zrušiť, došlo k porušeniu jej základného práva garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, sa preskúmania ústavnosti odvolacieho rozhodnutia (uznesenia krajského súdu) nedomáhala, ústavný súd predmetné uznesenie krajského súdu neposudzoval.

24. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (bod 6 uznesenia) vyplýva, že po posúdení obsahu podaného dovolania sťažovateľky najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľka vyvodzuje prípustnosť dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP.

25. Následne najvyšší súd citujúc § 421 ods. 2 CSP konštatoval, že dovolanie je proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie o nepovolení obnovy konania zo zákona explicitne vylúčené [§ 421 ods. 2 v spojení s § 357 písm. c) CSP].

26. Na základe uvedeného najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné.

27. Ústavný súd zohľadňujúc taktiež obsah podaného dovolania sťažovateľky konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania sťažovateľky je v napadnutom uznesení riadne a presvedčivo odôvodnený. Z dikcie § 421 ods. 2 CSP vyplýva, že podanie dovolania, ktorého prípustnosť dovoľateľ vyvodzuje z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 421 ods. 1 CSP), je výslovne vylúčené, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniam uvedeným v § 357 písm. a) až n) CSP. Uznesenie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o odmietnutí žaloby na obnovu konania, čo je prípad sťažovateľky, je zaradené do predmetného taxatívneho výpočtu týchto procesných rozhodnutí odvolacieho súdu [§ 357 písm. c) CSP].

28. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd sa v danom prípade nedopustil takého výkladu a aplikácie príslušnej zákonnej právnej úpravy, ktorými by poprel jej účel a význam. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že len najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu prináleží rozhodovať o naplnení predpokladov na uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti samotného dovolania podľa § 421 CSP. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu

vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy v konečnom dôsledku, nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľky (III. ÚS 450/2017, I. ÚS 413/2019).

29. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd nezistil žiaden dôvod, ktorý by z ústavnoprávneho hľadiska spochybňoval závery napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré nevybočujú z limitov čl. 46 ods. 1 ústavy. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Ústavný súd súčasne dodáva, že ústavná sťažnosť neobsahuje žiadnu ústavne významnú argumentáciu, keďže sťažovateľka pokračuje v rovnakej argumentácii, ktorú uvádzala aj v opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam všeobecných súdov. V súvislosti s procesnou aktivitou sťažovateľky preto ústavný súd opätovne zdôrazňuje, že nie je v poradí ďalším súdom rozhodujúcim o opravnom prostriedku sťažovateľky.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu